

rednosti, koji su od godine 1869. došli u te dijamantne pojase, da se dočepaju svoje sreće. Dobroti čitatelji ne smije dakle misliti, da je pohlepa za dijamanti obuhvatila samo naše ljude. U vrijeme, kada je više puta jedno za drugim pravica stigla naše zemljake, dogodilo se je nešto nečuvena, da se je neki sudac kod jedne sudebene razprave tako bezobzirno zaletio, da je izrekao nekoliko jako uvredljivih riječi o časti austrijskih podanika, a za je uvrieda bila dvostruko veća, jer je potakla iz ustiju jednoga sudca.

Ja ću hotimice zamučati uvredljive riječi, koje su tomu sudcu iz ustiju pohlebje, samo ću spomenuti početak njegova govora, koji je ovako glasio:

"I opet jedan Austrijanac itd."
"Te su njegove riječi ljuto dirale sve, koji su ih čuli, ali još najviše naše zemljake Primorce."

Na jednoj skupštini, koju su ponajviše hrvatski radnici bili sazvali, odbio je s prezorom neki od otkrića dijamantnih poljana tamo nastanjeni česki Niemac, g. v. Pama, to uvredljive sudčeve riječi i liepimi riječi nastojao, da u naših zemljaka probudi što više čuvstvo poštenja. Da uzmagnu i unapried bolje čuvati svoju narodnu čast, odlučili su na toj skupštini, da se utemelji rodoljubno društvo, u kojem bi imali prilike češće se sastajati, jedan drugoga podpomagati, ljubav prama domovini čim više buditi i samosvjest što više jačiti.

Na toj istoj skupštini obećali su učestiji i bulje stojići članovi, da će podpomagati, braniti i na dobro puti sve one siromašnije članove društva, koji će njihove pomoći trebati. Skupštinari su izabrali odbor od deset osoba a za predsjednika gosp. Iv. Pama. Od toga vremena nije se više niti jedan put dogodio, da bi koji od naših ljudi počinio budi kakav prekršaj, ili da bi ikada sa sudom kakova posla imao. Da društvo što sjegurije svoj cilj postigne, nastojao je društveni odbor na sve moguće liepe načine, da po pravom putu vodi priprostije i duševno zapuštenije članove društva.

Predaleko bih zašao, kada bih htio obširnije govoriti o tom plemenitu i korisnom nastojanju odbora. Hoću samo da spomenem jedan od društvenih zaključaka. Kako veći dio tih naših zemljaka u Kimberley-u potiče sa obala jadranskoga mora, a poznato je, da su svi skroz i skroz pobožni ljudi, i da se kod kude rado pokoravaju riečim i savjetom svojih duhovnih pastira, to se je odbor njihovih društva odputio k nadpastiru, po papinekoj stolici novo utemeljene biskupije Griqualand-West, to jest k biskupu Ganghran-u, rođenom Ircu, te ga je zamolio, da bi on uzastojao, kako bi njegovo svećenstvo što bolje i liepše duševne hrane, to jest isto veće nauke našim ljudem sa propovjedaonice podavalo. Osim toga zamolio je odbor biskupa, da bi on sam preuzeo pokroviteljstvo nad spomenutim društvom. Vrlo prijaznim načinom odazvao se je biskup tom prošnji i društvo je veoma liepo napredovalo.

Njegovo veličanstvo, naš milostivi car, podijelio je gosp. Iv. Pama čast austro-ugarskoga konzula za cijelo okružje Kimberleya. Uz liepe osobne vrline gosp. Iv. Pama i uz njegovo veliko znanje i izkustvo u trgovačkih stvarih, smijemo se pouzdano nadati, da će on znati dostojno zastupati čast naše domovine u onih dalekih krajevih svjeta, i da će tamošnje austro-ugarsko pripomočno društvo pod njegovim vodstvom i okriljem što liepše uspjovati, što mu i ja iz svega srca želim."

stanju Slavena Istre. Čim nam proštor lista dopusti osvrnuti ćemo se na drugom mjestu na te govore.

Za podrobnu razpravu o proračunu upisalo se je 512 govornika za proračun a 992 proti, ukupno dakle 1504 govornika. K tomu treba dodati govore ministra, izviestitelja, razne izpravke itd. No svi upisani govornici neće doći do riječi, jer bi inače trajala razprava skoro pol godine. Govoriti će dakle nekoliko govornika s jedne i s druge strane, a preostali birati će između sebe glavne govornike, koji će govoriti i u ime njihovih istomišljenika.

Vodja njemačko-liberalne stranke carevinskoga vieća dr. Pleuer izjavio se prigodom glavne razprave o državnom proračunu, da česko-njemačka nagodba nije za Niemce nego prvi korak, da dodju opet do vlasti. Ova izjava ozlovoljila je lieste Staročehe, koji su žrtvovali radi tobožnjeg mira il sporazumka sa Niemci životne interese českoga naroda. U Mladoj Boleslavi pobjedila je prigodom naknadnoga izbora za državni sabor Mladučeska stranka, što pripisuju nezadovoljstvu birača radi česko-njemačke nagodbe. Tako ogorčuju stanje Staročeha s jedne strane Niemci s druge pako Mladočesi, koji neće mirovati dok nedoju do vlasti u svojoj kraljevini.

Sutra sastaje se u Karlovcih srbski narodno-crkveni kongres, komu je prva zadaća, da bira srbskoga patrijarhu. Kandidata za tu najvišu crkvenu čast imade više, no najviše nade, da budu izabrani, imadu episkopi Stojković il Branković.

Srbija: Razkralj Milan, da je jur javio regentom, da će okolo prvoga maja u Biograd, da posjeti svoga sinakralja Aleksandra. Usljed toga sastali se prvaci radikalne stranke, da se posavjetuju kako njim se je ponášati prigodom dolazka razkralja Milana, koji je izgubio sav svoj ugled i upliv u Srbiji.

Bugarska: U Sofiji da su vrlo zadovoljni vladajući krugovi, što je izjavio talijanski ministar predsjednik Crispi, da je knez Ferdinand umio vladati mudro i triezno sa Bugarskom u težkih vremenih. Ako se gospoda u Sofiji zadovoljavaju sličnim izjavami, tada se u istini i s malim zadovoljiti znadu, jer takove izjave neškode inače niti koriste ikomu.

Franczka: Predsjednik republike Carnot putuje po južnih pokrajnih Franczke, gdje ga narod oduševljeno pozdravlja i prima. Tako je stigao dne 21. t. mj. u Ajacio na Korziki, gdje ga pozdraviše svi poglavari i silno mnoštvo puka neobično svečano.

Italija: Dne 21. t. mj. primio je sv. Otac u audienciju 6000 Talijana, koje je pozdravio duljim govorom iztaknuv kako ga boli nesretan položaj crkve u Italiji. Nadalje spomenu Lav XIII. silne nepravde, koje trpi papinska stolica od strane talijanske vlade i koje nisu drugo nego nastavak „rata proti crkvi“. U Italiji, reče papa, jesu još samo dva tabora: oni, koji su s papom i biskupi i oni, koji su proti njima. Svaki, koji nestoji uz njega, pa i stajao između ta dva tabora, za papa da je jednostavno neprijatelj.

Njemačka: Umirovljeni knez Bismark kani stupiti u opoziciju protivomu nasljedniku državnomu kancelaru Caprivi. Prekjučer prispio je cesar Vilim u Bremen, gje je položio temeljni kamen Vilimovu spomen ku, te kod svečanoga objeda izjavio, da se nada, da će se uzdržati europski mir, za koga da će on sve svoje sile uložiti.

Luca i Mare.

Luca: Piše P'ša Jurina?
Mare: Ne, leh oštar za njega!
Luca: To slabo kaže!
Mare: A joh nam ne budi, on bi rekao, da nekaze slabo, leh da kad bude saki svoje pital, onput neče kazat dobro.

Luca: Dejd, da te prit neke škropilnice s kemi se traje škropi, da ga pal nepoznaš.
Mare: Ja, ma da ljudi nemare za tu novotariju.
Luca: Ter pamo od njih nemari ni za crekvevu škropilnicu, ka je dosta stara, ma osalaka trubeca...
Mare: Deju, da negredu v nebena...

Različite viesti.

Papinsko odlikovanje. Njeg. Vel. cesar i kralj Fran Josip I. dozvolio je pred g. dra. Frann Volariću, kanoniku u Krku i narodnomu zastupniku na istarskom saboru, da moze nositi počastni križ reda „za crkvu i papu“ čim ga je sv. Otac prošle godine odlikovao.

Italijanka. Kako doznajemo bijahu dne 23. t. m. ovdje u Trstu instalirana za župnika sljedeća gospoda svećenici: g. Ivan Bersenda za župnika-dekana u Pićnu; g. Josip Bottegara za župnika u Zavržju; g. Josip Grašić za župnika u Bernu i g. Anton Urbanaz za župnika u Miljah.

Govor narodnoga zastupnika dra. Dinka Vitezića. U sjednici carevinskoga vieća dne 21. t. mj. govorio je naš dični zastupnik u podrobnju razpravi o državnom proračunu. Govornik upozorio je vladu na poželjneljtalijanskih, tobož prosvjetnih društva, za naše Primorje; na postupanje c. k. činovnika prigodom zadnjih zemaljskih izbora i napokon na poušanje talijanske većine u istarskom saboru prigodom verifikacije pojedinih naših zastupnika. Govor taj, koji pokazuje u jasnom svjetlu žalostne odnosaie u našoj Istri, donieti ćemo po stenografskom protokolu u hrvatskom prevodu u budućem broju.

Iz carevinskoga vieća. Prigodom glavne i podrobne razprave o državnom proračunu za godinu 1891. progovorili su o naših odnosaieh medju ostalimi i slovenski zastupnici g. Šuklje, dr. Gregorec i dr. Ferjančič. U koliko se osvrnuše gospoda govornici na izključivo istarske odnosaie, donieti ćemo u budućih brojevih u izvadku njihove govore. Od talijanskih zastupnikah nije jošie progovorio nitko, a valjda niti neće, kano da teče u Istri sve sam med i mleiko. Ta njim je dosti, da njihove novine rogobera, gde i psuju one, koji se svakom prigodom zauzimlju za poboljšanje stanja našega puka u našoj pokrajini.

Dar sv. Ota nadvojvodkinji Mariji Valeriji. Iz Rima javlja, da je dao papa Lav XIII. izraditi kod nekoga draguljara u Rimu vrlo ekspanci dar za nadvojvodkinju Mariju Valeriju, kćerku Njih. Veličanstva, kojim će ju podariti prigodom njenjgov vjenčanja. Taj osobiti dar donieti će u Beč posebni papinski poslanik, kojeg će pratiti jedan član papinske plemićke garde.

Veliki koncert, što ga prireduju muška i ženska podružnica sv. Cirila i Metoda u Trstu u nedelju dne 27. t. mj. u kazalitu „Armonia“ biti će, sudčed po izvanrednih pripravah i bogatom programu, vrlo sjajan. Sudjelovati će poznati operni pjevač i čestit slovenski rodoljub g. Noli, koji je u svoje vrijeme pjevao na zagrebačkom kazalitu, a poslije i na najvećih kazalitih Italije. Kano uvijek osvietlati će si bez dvojbe i ova puka svoja poštena lica naš vriedni tamburaši, zatim pjevači i dramatički predstavljači. Program je vrlo bogat i raznolik, pa će one sudjelujuće čestit privući za stalno u kazalite svu što u Trstu i okolici slavenski misli i čuti. Medjutim eto programa: 1. Deklata-Abram; 2. Potpourri slovenskih narodnih pjesma; 3. ...

udara tamburaški zbor. — 2. M. Brajta: „Istarska himna“, pjeva zbor. — 3. Ivan pl. Zajc: Arija iz opere „Nikola Šubić Zrinski“, pjeva operni pjevač gosp. Josip Noli. — 4. „Blaznica u prvem nastuplju“, vesela igra u jednom činu. Česki napisao F. Šamberk. poslovenio Josip Stare. — Odmer. — 5. J. Abram: „Spomini na Slavjaskoga“, vienac ruskih narodnih pjesama, udara tamburaški zbor. — 6. o) E. S. Vilhar: „Kam?“ i b) Gjuro Eisenhat: Arija iz opere „Sejlasv ljuči“ pjeva oboje operni pjevač g. Josip Noli. — 7. I. Kojančić: „Njega ni“, zbor s bariton solo, pjeva zbor. — 8. M. pl. Farkaš: „Vienac hrvatskih narodnih popjevaka“, udara tamburaški zbor. — Časti dohodak namijenjen je družbi sv. Cirila i Metoda. — Početak u 7 1/2 sati na večer. — Ulaznina u prizemlje i lože za osobu 50 novč. Lože u I. i II. redu po 3 for., u III. redu 2 for., u IV. redu 1 for.; sjedala u prvih trih redovih 40 novč. u ostalih po 20 novč. u ulaznici 30 novč. — Obzirem na uxvišenu svitlu, milodari primat će se sazvahalom.

Blagoslovljenje kapelice. Prošle subote blagoslovio je prestj. biskup dr. Iv. Glatina kapelicu sv. Josipa kod sv. Ana. Svetomu obredu prisustvovalo je c. k. namjestnik, nekotji viši činovnici namjestništva i ovdanšnje gospodje, koje su sabirale milodare za rečenu kapelicu.

Sjajan uspjeh hrvatske drame „Sestre“ našega suzemljaka g. Evgenija Kumičića rodum iz Brseča. Javili smo nedavno, da je napisao hrvatski romanopisac i naš čestiti prijatelj g. E. Kumičić novu dramu iz primorskoga života, koju je okrstio liepim imenom „Sestre“. Drama ta bijaše predstavljena prvi put dne 19. t. mj. na hrvatskom kazalitu u Zagrebu i to, kako nam je prijatelj od tamo brzojavio, vrlo sjajnim uspjehom. Kasnije čitamo kritiku zagrebačkih časopisa o samoj drami i o prvom uspjehu predstave, te izjavise j-doo-glasno, da je g. Kumičić na dramatičkom polju krasno uspio, čemu se mi kao Hrvati i njegovi suzemljaci iz puna srca veselimo.

Otvorona učiteljska mjesta. Službeni list primorske vlade „L'Osservatore Triestino“ donosi raspis natječaja na dva učiteljska mjesta na dvorazrednoj mješovitoj pučkoj školi na Sisku (Sanig), i to na mjesto ravnajućega učitelja III. reda i učiteljice istoga reda sa hrvatskim i talijanskim naukovnim jezikom. Dočlene molbe valja poslati putem predpostavljene oblasti u roku od četirih čedna c. k. kotarskomu školskomu vieću u Malom Loštinju.

Glavna skupština „delaškoga podpornoga društva“ u Trstu urečena je za dne 4. maja t. g. Ljetos se zategnulo s tom skupštinom, jer je odbor čekao da se obnovi društvena uprava na temelju novih pravila, koja se nalaze kod ministarstva i za koja se nada, da će biti do glavne skupštine potvrđjene. Društveni računi jesu izloženi svakomu članu na uvid u društvenih prostorijah.

Slovensko učiteljsko društvo za koparski kotar sastaje se dne 8. maja u 9 sati u jutro na skupštinu u pučkoj učionu u Dekanah, sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav. 2. izvješće predsjednika o zajedničkom radu odbora. 3. izvješće tajnika. 4. izvješće blagajnika. 5. izvješće (zviješćuje g. Finšgar). 6. promjena društvenih pravila po predlogu odbora. 7. izbor odbora. 8. predložio članova. — K skupštini pozivlje svu gg. članova i prijatelje.

ODBOR.

Trčanske katoličke družtve priredjuje za dne 27. t. m. svečan obhod ili procesiju k sv. Josipu (Rimanje), gdje će biti svečana služba božja i propovied. Dvie hrvatske popjevke. Častni pop Mijo Čurković u Diklu kraj Zadra latio se je krasnoga i rodoljubivoga posla, da naše izdaje 20 svojih popjevaka, što ih je liepo za pier i glasovir uideo. Popjevke su odabrane, kako možemo prosuditi po onih, koje su dosada izdale. Već prije dobismo prve dvie: „Oj ti dušo moje dušo“ i „Ne poznam te, bajno ime“, a sad smo primili treću i četvrtu: „Stani, stani, liepa dievo“ i „Oj, brudaru sinjeg mora“, te ih hrvatskom občinstvu tim toplije preporučamo, što se čestiti skladatelji u „Kataličkoj Dalmaciji“ žalibože tuži, da mu se občinstvo dosada nije baš najbolje odavalo. Bila bi doista vjerna šteta, da sa našega stargara neisaje spone ovo toli liepo podučće, i za to neka ga podpre svatko i svagdje, gdje se divna hrvatska pjesma ori.

Prvi članovi novo utrojene česke akademije znanosti i umjetnosti. Po prilikih novo utrojene česke akademije pripada cesaru pravo imenovati prva trećina članova. 19 za broju. Službeni list bečke vlade donosi imena novoimenovanih članova

Pogled po svietu.

Trst, dne 23. aprila 1890.

Austro-Ugarska: U carevinskom vieću započela je ovoga čedna podrobna razprava o državnom proračunu za god. 1891. U glavnoj razpravi govorio je medju ostalimi i slovenski zastupnik g. profesor Šuklje, koji se je izjavio za česko-njemačku nagodbu, dočim je odlučno odsudio vladinu politiku u Primorju, gdje se zanemaruje i zapostavlja Talijanom Slavene, koji su jedini pravi oslon države na jugu. Kod podrobne razprave govorili su do sada zastupnici dr. Gregorec, dr. Ferjančič i dr. Vitezić, od kojih se prva dvojica letimice osvrnula i na naše odnosaie, dočim je posljednji govorio jedino o

i to
lutei
matic
Zeng
Celak
Geba
vara
Barto
niča
Brož
Upla
udov
25 for
na d
Cra
podp
dr. I
Križ
vjet
tič
15 f
povj
alied
Mik
mar
nrvč
80
M
ren
30
1 f
1 f
Ma
cin
Fra
An
40
U
sv
30
Bu
Ma
šla
nrv
5
Su
Bu
30
V
Fr
U
fo
to
30
M
Ju
Fe
40
Sa
ta
50
50
ku
K
la
la
F
n
I
ri
R
u
n
p
g
m
iz
J
lj
li
d
u
g
a
1
k
d
n
g
n
n
n
t
t
d
a

